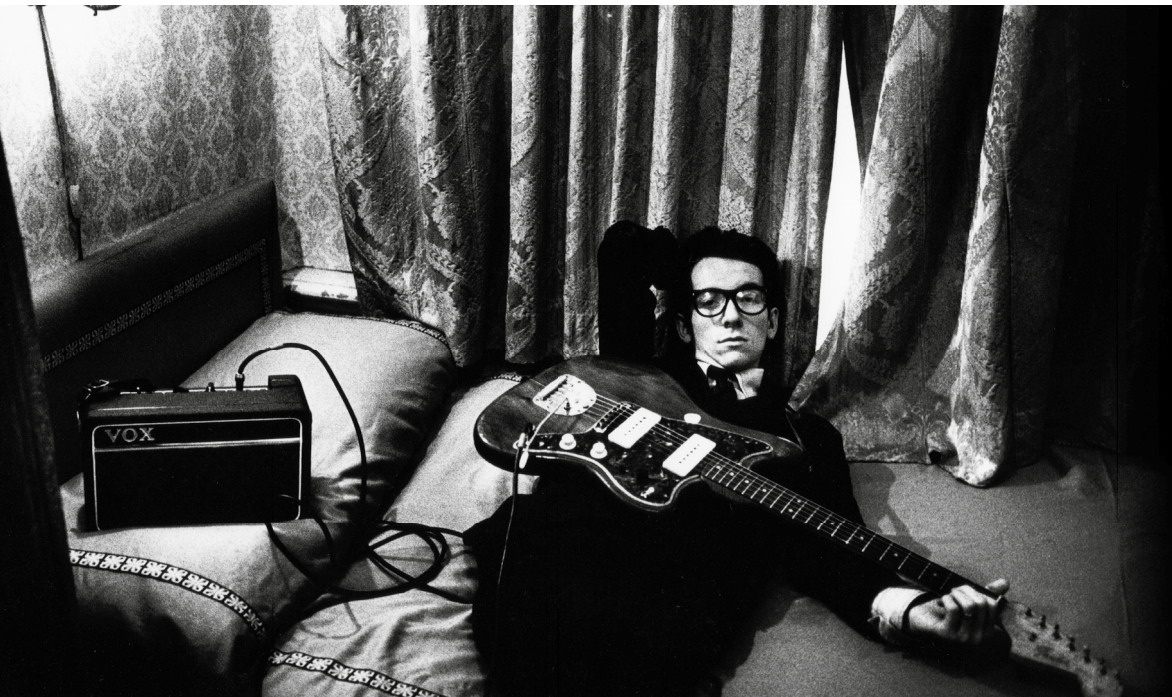

ELVIS COSTELLO

TROUWVELOZE MUZIEK

& VERDWIJNENDE INKT

Over het boek

Elvis Costello, geboren als Declan Patrick MacManus, groeide op in Londen en Liverpool als kleinzoon van een trompettist op de White Star Line en zoon van een jazzmuzikant die succesvol werd als zanger van een radiodansorkest. Costello zette de familietraditie voort en veroverde de wereld van de popmuziek voor zijn vierentwintigste.

Costello blijft materiaal toevoegen aan een van de intrigerendste hedendaagse songbooks. Zijn leven als artiest begon met een kartonnen gitaar in zijn woonkamer, bracht hem als frontman van een rock-'n-rollband op onze televisieschermen en leidde hem naar de grootste concertzalen van de wereld, waar hij optrad met zeer diverse gezelschappen. Dankzij dom geluk en dierlijke sluwheid omvat zijn carrière nu al bijna vier decennia met soms korte, absurde perioden van popsterrenstatus.

In dit boek geeft Costello zijn unieke visie op zijn onwaarschijnlijke en soms komische tocht naar internationaal succes. Met uitstapjes langs de tot nu toe onbesproken emotionele fundamenten van zijn bekendste liedjes en de hits van morgen. Het boek staat vol verhalen en observaties over zijn beroemde coauteurs en andere samenzweerders. Ook gaat hij de minder mooie kant van het beroemd zijn niet uit de weg.

In *Trouweloze muziek & verdwijnende inkt* vertelt een unieke man zijn intrigerende verhaal. Het boek is voorbestemd om een klassieker te worden.

Over de auteur

Elvis Costello heeft verschillende prijzen gewonnen, waaronder een Grammy, en is twee keer genomineerd voor een Brit Award voor beste mannelijke artiest. Costello and the Attractions zijn opgenomen in de Rock and Roll Hall of Fame en *Rolling Stone* nam Costello op in de lijst van de 100 Greatest Artists of All Time.

Bezoek www.vipboeken.nl voor informatie over al onze boeken.
Volg @VIP_boeken op Twitter en bezoek onze Facebook-pagina:
www.facebook.com/VipBoeken.

Trouweloze muziek en verdwijnende inkt

ELVIS COSTELLO

2015
Amsterdam

Oorspronkelijke titel

Unfaithful Music and Disappearing Ink

© 2015 by Declan McManus

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with Blue Rider Press,

a division of Penguin Group (USA) LLC

Vertaling

Marieke Groot en Sander Brink, GrootenBrink Vertalingen

Gies Aalbers

Edwin Krijgsman

Erik de Vries

Omslagontwerp

Spencer Kimble

Foto voorplat

© Anton Corbijn

Foto achterplat

© Mary McCartney

Bewerking Nederlands omslag

Pinta Grafische Producties

© 2015 A.W. Bruna Uitgevers B.V., Amsterdam

ISBN 978 94 005 0664 0

NUR 661

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische vervoelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

*Voor degenen die er al waren
en voor degenen die nog moeten komen*

*Alone with your tweezers and your handkerchief
You murder time and truth, love, laughter and belief
So don't try to touch my heart
It's darker than you think
And don't try to read my mind
Because it's full of disappearing ink*

– 'ALL THE RAGE'

INHOUD

1. A White Boy in the Hammersmith Palais 13
2. Then They Expect You to Pick a Career 25
3. Don't Start Me Talking 41
4. Ask Me Why 49
5. Beyond Belief 57
6. London's Brilliant Parade 85
7. The First Time Ever I Saw Your Face 101
8. Roll Up for the Ghost Train 111
9. Almost Liverpool 8 129
10. Welcome to the Working Week 137
11. No Trams to Lime Street 145
12. I Hear the Train a-Comin' 157
13. Unfaithful Music 171
14. Scene at 6.30 185
15. Unfaithful Servant 201

16. There's a Girl in a Window 205
17. It Mek 229
18. America Without Tears 243
19. Accidents May Happen 265
20. I Love the Sound of Breaking Glass 287
21. What Do I Have to Do to Make You Love Me? 307
22. Talking in the Dark 313
23. Is He Really Going Out with Her? 331
24. Diving for Dear Life 349
25. It's a Wonderful Life 363
26. The Color of the Blues 383
27. The Identity Parade 397
28. The River in Reverse 415
29. That's When a Thrill Becomes a Hurt 435
30. I Want to Vanish 451
31. Put Away Forbidden Playthings 471
32. They Never Got Me for the Thing I Really Did 495
33. A Voice in the Dark 513
34. Country Darkness/Narrow Daylight 533
35. I'm in the Mood Again 551
36. Down Among the Wines and Spirits 569
- Postscript: The Black Tongue of the North End 593

- Dankwoord 601

Trouweloze muziek
en verdwijnende inkt

1

A White Boy in the Hammersmith Palais

Ik denk dat het mijn voorliefde voor worstelen was die me voor het eerst naar de danszaal voerde.

Er ging in mijn jeugd nauwelijks een week voorbij waarin ik niet de volgende dialoog met een vreemde voerde:

‘Familie van?’

‘Pardon?’

Eigenlijk wilde ik dat ik mijn mond niet had opengedaan.

‘Je weet wel. Familie van de worstelaar?’

Mijn moeder wist dan misschien vermoed een toegeeflijk lachje op te brengen, alsof ze wilde zeggen: *Goh, dat heb ik nog nooit eerder gehoord.*

Ik voelde me alleen maar ongemakkelijk.

Toch vermoedde ik dat ik inderdaad weleens verre familie zou kunnen zijn van Mick McManus, een professionele worstelaar die vaste prik was op de partijen die op zaterdagmiddag op de televisie werden uitgezonden. De wedstrijden uit het begin van de jaren zestig hadden niets van de vuurwerkshows van het tegenwoordige spektakel. Ze bestonden alleen uit goed ingeoliede showmannen, zoals Jackie Pallo of Johnny Kwango, die zweterige dommekrachten vastgrepen en in een kleine ring rondsleurden en soms eruit smeten.

Mick McManus spelde zijn naam net zoals mijn opa dat deed. Mijn vader voegde er een ‘a’ aan toe zodat het ‘MacManus’ werd, omdat het er deftiger uitzag en beter stond in drukletters.

Ik kon zien dat we ook het gedrongen postuur gemeen hadden met ‘The Man You Love to Hate’ en ik had net zulk gepommadeerd zwart haar.

Later werd bekend dat Mick net als ik alleen maar kon worden bedwongen door hem te kietelen. Laat in zijn carrière leed Mick een zeldzame nederlaag toen

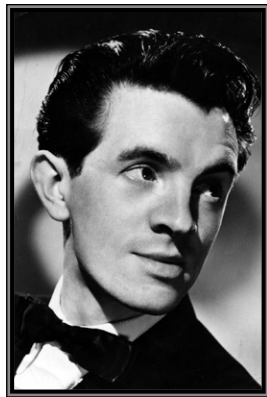
zijn tegenstander die lafhartige tactiek gebruikte, en de kampioen de wedstrijd walgend opgaf.

Rond 1961 oefende ik mijn vliegende schaar voor de televisie en stortte me vervolgens op de grond alsof ik geveld werd door een onderarmsmash. Uiteindelijk werd al mijn gespring van het meubilair de burens te veel, en mijn moeder wilde het huis schoonmaken, dus haalde ze mijn vader over om me op zaterdagmiddag mee te nemen naar zijn werk in het Hammersmith Palais.

Dit was de werkplek van mijn vader. Zijn kantoor. Zijn fabriek.

Het was een oude tramremise die was omgevormd tot een danszaal, ingeklemd tussen een pub die de Laurie Arms heette en een winkelboulevard vlak bij Hammersmith Broadway.

Terwijl andere vaders om halfzes thuiskwamen, ging mijn vader naar zijn werk om zes uur 's avonds, of, in dit geval, op zaterdagmiddag, om bij het Joe Loss Orchestra te zingen.

De muren van het Palais zagen eruit alsof ze waren gemaakt van donker fluweel, maar er kwam poeder af als je er met je hand overheen ging. Het rook vreemd en het voelde vreemd aan. Het leek geen plek voor kinderen.

Vandaag de dag is het moeilijk je voor te stellen dat een zaak 's middags opengaat voor zo weinig klanten, maar als het draaibare podium roteerde en het Joe Loss Orchestra zichtbaar werd, zou je bijna vergeten dat het buiten nog licht was.

Ik kreeg een flesje limonade en een zakje chips en werd op het balkon gezet dat uitkeek op de dansvloer, met strikte instructies om met niemand te praten.

De clientèle was al net zo merkwaardig als dun gezaaid. Toen ik erop wees dat er twee oude dames met elkaar aan het dansen waren, werd gezegd dat het 'oude vrijsters' waren.

Er was een moeder die haar dochttertje danspassen leerde, waarbij ze haar soms op haar eigen voeten liet staan om het meisje het gevoel voor het juiste ritme te geven.

Degenen die de vloer domineerden, waren de wedstrijdndansers die de zaterdagmatinee gebruikten om te oefenen. Ze hielden hun territorium nauwlettend in de gaten en verdroegen geen frivole obstakels, zoals kinderen. Vanuit mijn standpunt gezien leken hun hooghartige uitdrukkingen en plotseling bevroren poses erg grappig; ze kantelden hun hoofden en maakten pikkende bewegingen met hun nek, als kippen. Ze konden ook behoorlijk intimiderend overkomen, vooral als ze op een galop overgingen tijdens de quickstep. Voetsoldaten vrezden uitvallen van de cavalerie om dezelfde reden.

Er was verder niemand op het balkon, behalve de vrouwen die de jassen innamen en nog een vrouw die versnaperingen verkocht bij de kiosk. Ik denk dat mijn vader een van hen opdracht had gegeven om zo nu en dan te kijken hoe het met me ging, om er zeker van te zijn dat ik niet was weggelopen.

Daar had ze zich geen zorgen over hoeven maken. Mijn ogen waren aan het podium geplakt.

In die tijd was het Joe Loss Orchestra een van de succesvolste dansorkesten van het land. Het bestond uit drie of soms vier trompetten, vier trombones, vijf saxofoons, een ritmesectie en drie vocalisten. De band opende en besloot elke set en radio-uitzending met zijn herkenningmelodie 'In the Mood', die ze hadden geleend van het Glenn Miller Orchestra.

Ze speelden zelfs nog veel meer deuntjes van Miller uit de oorlogsjaren: het prachtige, sentimentele 'Moonlight Serenade', 'Pennsylvania 6-5000' – waarbij de bandleden het telefoonnummer uit de titel schreeuwden – en 'American Patrol', dat mijn lievelingsnummer was, waarschijnlijk omdat het als de herkenningmelodie van een televisieprogramma over politie en boeven klonk.

Wat het gezelschap miste aan muzikaal avontuur, maakte Joe Loss goed door arrangeurs in te huren met een goed oor voor vluchtige danstrends. Ze hadden een hit met 'Must Be Madison' en namen nieuwe liedjes op met maffe titels als 'March of the Mods', 'March of the Voomins' en 'Go Home, Bill Ludendorff', dat mijn vader schreef samen met de pianist van de band, Syd Lucas.

Ik had nog het onkritische oor van een kind voor het melige klokeffect dat gecreëerd werd door de blazers op 'Wheels Cha Cha' en wachtte op de tango- of de paso-doblenummers vanwege de grappige dansbewegingen, of de samba, omdat mijn vader daarin op de *maracas* of de conga's mocht spelen.

De wedstrijddansers hielden niet echt van vocalisten, omdat zij de maat onregelmatig maakten met hun frasering, en daarom mocht mijn vader misschien maar een of twee keer zingen op een middag.

Ik wachtte vol ongeduld op die momenten. Ik schopte tegen het wandje van het balkon en plukte maar wat aan een klepje dat in het tafelblad zat, tot ik mijn vinger eruit haalde en die helemaal grijs was en bedekt met as.

Eindelijk werd mijn vader dan naar de microfoon geroepen om een Spaans nummer te zingen. Het was een taal die hij ook echt sprak. Op een keer maakte hij de Spaanse echtgenote van een vriend van me aan het blozen toen ze hem vroeg waar hij Spaans had geleerd.

‘In bed,’ antwoordde hij.

Ik ben ervan overtuigd dat dit waar was.

Zijn talent voor het fonetisch instuderen van nummers betekende dat hij de meeste mensen kon bedotten als hem werd gevraagd om in het Italiaans, Frans of zelfs Jiddisch te zingen. De internationale Argentijnse hit ‘Cuando Calienta el Sol’ en Peppino di Capri’s met veel vibrato gezongen Italiaanse pophit ‘Roberta’, gezongen in het Spaans, waren twee rumba’s die ik hem tijdens die middagen hoorde zingen. Ze werden uiteindelijk opgenomen voor het album met de prachtige titel *Go Latin with Loss*, waarop Ross ook ‘La Bamba’ van Ritchie Valens zong.

Mijn vader bezat niet het uiterlijk van de typische romantische frontman. Hij was maar een meter vijfenzestig en droeg een bril met zwart montuur, die veel leek op de brillen die ik het grootste deel van mijn carrière heb gedragen. Zijn haar was gladgestreken aan de zijkant en opgekamd tot een bescheiden gitzwarte pompadour, totdat rond 1965 de mode van het naar voren kammen van je haar ook hem bereikte, en hij ook enkellaarzen met halfhoge hakken begon te kopen, bij Toppers in Carnaby Street.

In 1961 was mijn vader drieëndertig. ‘De jongens van de band’, zoals hij hen altijd noemde, kwamen op mij over als oudere mannen, maar waren waarschijnlijk nog maar achter in de dertig of in de veertig. Ze droegen bij elkaar passende banduniforms: jasjes met sjaalkragen in bordeauxrood of babyblauw, en avondpantalons met een satijnen bies op de zijnaad.

Mijn vader droeg een donker kostuum voor de matineeën, en een smoking als de gelegenheid dat vereiste. Het idee dat je een pak droeg naar je werk werd er bij mij zo ingeprent dat tot op de dag van vandaag de temperatuur ver boven de vijfendertig graden Celsius moet stijgen voordat ik mijn jasje uitdoe.

Op een avond in 1980, toen ik zelf mijn kortstondige moment van beruchteid in de popmuziek al had gehad, zaten mijn vader en ik te praten met Rose Brennan, de voormalige zangeres van het Joe Loss Orchestra, en danser Lionel Blair. We zaten in een ruimte die met een gordijn was afgescheiden van een ballroomzaal in een hotel in Lancaster Gate. Op een monitor kon ik Loss zijn band zien dirigeren in de stijl die ik nog uit mijn jeugd kende. Hij liet het puntje van zijn stokje nog steeds naar de vloer en dan weer naar het plafond schieten met een scherpe ruk van zijn pols, met zijn pink subtiel uitgestoken. Hij veerde nog steeds energiek op de ballen van zijn voeten en daarna weer op zijn hakken, waarbij er een paar haren losraakten, hoewel zijn ooit gepommadeerde zwarte haar nu zilverkleurig was geworden.

Een productieassistent tikte me op de schouder en zei: ‘Denk eraan dat als Eamonn je introduceert, je gewoon moet zeggen wat we hebben afgesproken, anders breng je hem volkomen van zijn stuk.’

‘Eamonn’ was de voormalige Ierse sportcommentator Eamonn Andrews. Hij was een man met de indrukwekkende bouw van een voormalige bokser, die een carrière had gehad bij de Ierse radio voordat hij een aantal van zijn eerste optredens in Engeland deed bij het Joe Loss Orchestra en daarna de presentator van verscheidene langdurig lopende televisieprogramma’s werd. Hij werd het beroemdste als gastheer van *This Is Your Life*, een programma dat was begonnen aan het eind van de jaren vijftig en nu alweer voor het tweede decennium in de lucht was sinds het in 1969 nieuw leven was ingeblazen.

Voor diegenen onder jullie die het programma niet kennen: Eamonn marcheerde naar de een of andere van tevoren geregelde hinderlaaglocatie, met in zijn hand een groot rood boek waarop de titel van het programma stond, en verraste zijn prooi dan met de dramatische aankondiging dat hij zijn plannen voor die avond moest afzeggen, want: ‘Vanavond staat *This Is Your Life* op het programma.’

Het slachtoffer werd dan meestal in een snelle auto naar een televisiestudio gebracht, waar zijn familie en vrienden door een poortje binnenkwamen, voorafgegaan door een fanfare en een aankondiging die ongeveer zo klonk:

‘Hij was de koorknaap die naast je in de kerkbank zat en levende kikkers in je toga stopte. Je hebt hem al sinds 1932 niet meer gezien, maar vanavond is hij hier...’

Er werd op commando gelachen en gehuild en er werd een vriendelijk, ietwat selectief, levensverhaal verteld.

Bij deze gelegenheid was de val al gezet terwijl Joe Loss optrad tijdens een diner dansant ter ere van zijn vijftigjarig jubileum in het showbizvak. De komiek Spike Milligan kwam de artiestenfoyer binnen en had nog een paar minuten de tijd. Ik had me niet gerealiseerd dat er een connectie was tussen hem en Joe Loss, omdat zijn beroemdheid op de radio van zijn dagen in *The Goon Show* en zijn boeken *Puckoon* en *Adolf Hitler: My Part in His Downfall* uit een ander universum leken te komen, maar het bleek dat hij een aantal van zijn vroegste optredens samen met de band had gedaan, tijdens zomervakantieschnabbels in kustplaatsen als Bridlington.

We gingen allemaal bij elkaar rond de televisie zitten om getuige te zijn van het grote moment waarop de verrassing plaatsvond. Eamonn Andrews glipte uit de schaduw terwijl het applaus van het vorige nummer wegstierf. Wat gegiechel en gezucht verraadden bijna alles.

Gewoonlijk viel het kwartje bij het *This Is Your Life*-slachtoffer op het moment dat hij Eamonn op zich af zag komen. Sommige mensen deinsden dan achteruit en deden alsof ze schrokken, anderen begonnen hysterisch te lachen of plengden wat tranen, een paar vluchtten zelfs helemaal van het toneel en weigerden deel te

nemen, wat misschien de reden was dat het programma niet meer live werd uitgezonden.

In die fractie van een seconde voordat Eamonn Joe op de schouder tikte, riep een doordringende stem in de stijl van *The Goon Show* uit: 'Duizend pond voor degene die die man waarschuwt!'

Als dit al te horen was voor de dinerende gasten achter het gordijn, werd het snel opgeslokt door applaus en gejoel.

De details van het levensverhaal van Joe Loss dat die avond werd verteld, kende ik tot op dat moment nog maar vaag. Eamonn vertelde dat Loss viool had gestudeerd en in het begin van de jaren dertig in de Kit-Kat Club een kleine groep was gaan leiden die de Harlem Band heette, een vreemde naam voor een groep die werd aangevoerd door een zoon van Russische immigranten in Spitalfields.

In 1935 had hij oorlogsheldin Vera Lynn haar eerste radio-optreden bezorgd, hij had gespeeld op de bruiloft van prinses Margaret, en leverde vervolgens de muziek voor verscheidene generaties verliefde stelletjes en dansers in het Hammersmith Palais, de ballrooms Lyceum en Empire, en op de radio.

Rose Brennan en mijn vader waren waarschijnlijk zijn bekendste vocalisten geweest, dus was het logisch dat zij verrassingsgasten waren op het feestje. Ze werden herenigd met Larry Gretton, die nog steeds bij de band zong. Hij was een potige kerel met een enigszins stijve romantische charme en golvend blond haar dat misschien niet van hemzelf was. Hij en mijn vader waren goede aangevers voor elkaar geweest in de komische nummers, niet in de laatste plaats door hun verschil in lengte. Ik heb een publiciteitsfoto van hen waarop ze gekleed zijn in gestreepte vaudevilleblazers, strohoeden met bij elkaar passende hoedenlinten in hun hand houden en ernstig naar hun baas kijken, die is neergezet alsof hij met een potlood in zijn hand een belangrijk detail meedeelt over de opvoering van een of ander vergeten noveltynummer (een lied dat doelbewust gek of avantgardistisch is).

Mijn vader werd als eerste op het podium geroepen, waar hij een onbenullig verhaal over zijn tijd bij het orkest vertelde.

Daarna was het mijn beurt om op te komen.

Eamonn gebruikte zijn vertrouwde stijl van aankondigen, die ik nu even moet omschrijven.

U herinnert zich hem misschien als de jongeman die boven op het balkon van het Hammersmith Palais zat.

Nu is hij de popster die verantwoordelijk is voor de hit 'Oliver's Army'.

U kent hem als ‘Declan’, de zoon van Ross MacManus, en hij is hier vanavond. Kom binnen, ‘Elvis Costello’...

Het was de bizarste entree die ik ooit heb moeten maken. Als ik een langzame afdaling had moeten maken over een van de goudgeverfde showtrappen die langs het podium van het Hammersmith Palais liepen, had ik me niet wonderlijker kunnen voelen.

In de tijd dat mijn vader bij de band zat, had Joe Loss nooit tegen me gesproken alsof ik een kind was. Hij sprak me altijd aan met ‘jongeman’ en leek vriendelijk en geïnteresseerd in alles wat ik in antwoord op zijn vragen tegen hem zei. Nu hij me voor het eerst ontmoette sinds ik volwassen was geworden, was hij nog net zo vriendelijk en kalm.

Ik kan me niet precies herinneren wat voor verhaal ik vertelde, maar waarschijnlijk was het wat je net hebt gelezen over dat ik de matineeën in het Hammersmith Palais bijwoonde. Hij leek trots te zijn op mijn succes, alsof hij altijd al had vermoed dat dat zou gebeuren.

Het was allemaal in een vloek en een zucht weer afgelopen, net als het leven zelf.

Het was onmogelijk te zeggen hoeveel het voor me betekende om daar te zijn of te spreken over alle dingen die ik waarschijnlijk had geleerd van die paar middagen terwijl ik me in de duisternis schuil had gehouden.

Joe Loss leidde zijn band bijna zestig jaar in voor- en tegenspoed, door alle veranderingen in muziekstijl heen, en dat is geen geringe prestatie. Tot op de dag van vandaag speelt er nog een band onder zijn naam.

Een tijdje later vertrouwde mijn vader me een van de geheimen van de band toe. Het energieke showmanschap van Joe Loss leverde schijnbaar niet altijd een helemaal gelijkmatig ritme op. Als er weleens enige onenigheid in de gelederen was, hielden ze zich precies aan zijn stokje en schepten ze er een boosaardig genoeg in om het tempo te laten zwabberen als een kromgetrokken grammofoonplaat. Het was een subtiele, bijna onmerkbare vorm van ongehoorzaamheid, maar het werkte waarschijnlijk als uitlaatklep voor een groep mannen die heel dicht op elkaars lip aan het werk waren, zes dagen per week in dezelfde dansaal.

De band kreeg maar twee weken vakantie per jaar, net als alle andere arbeiders, maar bovendien was het hun taak om voor vermaak te zorgen als alle andere mensen kerst en oud en nieuw vierden. Ze werkten hard. Als ze niet in het Palais of in een andere ballroom in Londen waren, verzorgden ze radio-uitzendingen of toerden ze door het land.

Een aantal van mijn vroegste herinneringen zijn van mijn vader die thuis kwam met een groot knuffelbeest onder zijn arm of een beschilderd gipsen ezel-

tje dat hij had beloofd mee te nemen van een tour door Ierland. Ik heb foto's, maar geen daadwerkelijke herinnering aan de keer dat mijn moeder me als peuter ronddroeg op het strand van Douglas, toen mijn vader halverwege de jaren vijftig moest optreden op het eiland Man. Op die foto draagt mijn moeder parels en is ze helemaal opgemaakt, maar het was echt niet zo'n glameureus leven, met bandleden die zich altijd in ijskoude of bloedhete kleedkamers uit vochtige kleren moesten wringen of in tochtige bussen samengeperst zaten voor nachtelijke ritten over mistige A- en B-wegen.

Joe Loss hechtte overdreven veel belang aan een verzorgd uiterlijk, punctualiteit en discipline. Hij leek mijn vader bijna als een zoon te beschouwen en ondervroeg hem voortdurend over zijn familieachtergrond, alsof hij maar niet kon aanvaarden dat die Iers en niet Joods was. Hij vergaf hem zelfs een flink aantal misstappen.

Ik herinner me een avond waarop mijn moeder me had laten opblijven om naar mijn vader te kijken in *Come Dancing*. In die tijd was het een live-uitzending die niets te maken had met het commerciële casten van beroemdheden. Het was zuiver een wedstrijd tussen ballroomdansteams van amateurs, dus wist ik dat er maar weinig kans was dat mijn vader zou zingen, maar het was evengoed iets nieuws om hem op televisie te zien.

Op het moment dat de camera naar zijn kant van het podium zwenkte, kon ik zien dat er iets niet in de haak was door hoe mijn moeder reageerde.

Het optreden was begonnen met de Latijns-Amerikaanse dansen, en mijn vader stond achter de conga met nogal wat meer kracht en enthousiasme te spelen dan eigenlijk nodig was voor het nummer.

Mijn moeder ging de kamer uit om water op te zetten en liet zwijgend haar afkeuring van mijn vaders vrij duidelijke dronkenschap merken.

Even later ging de telefoon in de hal, en aan haar kant van het gesprek hoorde ik een zachte, maar bezorgde toon.

Mijn moeder leek vrij veel tijd aan de telefoon door te brengen met de andere echtgenotes van het orkest, dan weer medeleven tonend, dan weer troost ontvangend voor de meest recente braspertij van hun echtgenoten. De details ontgingen me op dat moment, maar uit wat ik hoorde en begon te begrijpen waren er over het algemeen drank en andere vrouwen bij betrokken.

Na dat optreden was mijn vader gedurende ongeveer drie dagen 'ontslagen', totdat Joe Loss over zijn hart streek en hem weer in dienst nam.

Ik kan me niet precies herinneren wanneer mijn ouders uit elkaar gingen omdat mijn vader, zelfs toen hij ergens anders ging wonen, heel vaak langskwam. Er was geen grote onheilspellende mededeling dat ze uit elkaar gingen, of als dat wel zo was, heb ik dat verdrongen.

Hij kwam nog steeds soms op zondagochtend langs en dan nam hij me mee naar de gezongen Latijnse liturgie van elf uur bij St. Elizabeth's op Richmond Hill, waar ze daar nog mee doorgingen lang nadat het elders bij pauselijk decreet was afgeschaft. Daarna gebruikten we allemaal samen de zondagse lunch terwijl we luisterden naar *Two-Way Family Favourites*, een verzoekprogramma van de BBC dat militaire families in contact bracht met hun familieleden die uitgezonden waren naar het buitenland. Terwijl het verzoeknummer voor een soldaat-korporaal bij een legerpost van het Britse leger in West-Duitsland op de achtergrond speelde, vertelde mijn vader verhalen, haalde hij herinneringen op aan een vriend uit Birkenhead die drummer en schilder was, of vertelde hij over wat hij de afgelopen werkweek had meegemaakt.

Ross had absoluut charme, misschien wel een beetje te veel. Jonge vrouwen belden 's avonds laat op om tweedracht te zaaien, totdat we gedwongen waren ons nummer uit het telefoonboek te laten halen.

Hoewel ik nooit naar het Palais mocht als het donker was, weet ik dat de bijna lege dansvloer van de matinee 's avonds absoluut bomvol was, en niet altijd met geheel en al betrouwbare sujetten.

Mijn moeder herinnert zich dat een van mijn vaders dubieuzere kennissen zijn hand naar haar uitstak met de begroeting: 'Hallo, ik ben Phil de dief,' en dit was dan op loopafstand van het politiebureau van Hammersmith.

Jaren nadat mijn vader Joe Loss had verlaten en aan het toeren was in de clubs in het noorden en ik een paar hits op mijn naam had staan, vonden Londense taxichauffeurs het prachtig om tegen me te zeggen: 'Ik heb je vader nog zien zingen in het Palais,' waarbij ze er altijd aan toevoegden: 'Hij was goddomme een betere zanger dan jij ooit zult worden,' waar ik zelf nooit een woord tegen inbracht.

Toen The Attractions en ik in januari 1979 voor het eerst in het Palais speelden, vergeleek één recensent ons in ongunstige zin met Freddie and the Dreamers.

Toen wist ik dat we het echt gemaakt hadden.

De dansbands waren al sinds lange tijd verbannen en het Palais was nu een heel drukke, heel hete rock-'n-rollzaal, die er een beetje aftands en verwaarloosd uitzag.

Ik dronk geen limonade meer, maar ben nog wel even naar het balkon gelopen. Dezelfde geur hing nog in de lucht, maar nu kon ik de ingrediënten benoemen: verschaald gemorst bier, oude tabak, nicotinevlekken en, uiteraard, de onderdrukte tranen van afgewezen meisjes.

Je zou misschien verwachten dat ik meer dan een paar regeltjes over die oude plek heb geschreven, maar ik vond eigenlijk dat Joe Strummer een onuitwisbare

stempel op een gloednieuwe kaart had gezet met het Clash-nummer '(White Man) In Hammersmith Palais'.

We probeerden er om de zoveel jaar te spelen, maar alles viel eigenlijk pas op z'n plek in 1984, toen we een theatertour door het land maakten en elke maandagavond naar Londen terugkeerden voor een optreden in het Palais. Dat deden we vijf weken lang, en uiteindelijk speelden we er optredens die bijna veertig nummers lang waren.

Ik was op zoek naar iets wat ik niet kon vinden.

In 1981 huurden we de verlaten ballroom zelfs voor een middag zodat we er een foto in scène konden zetten voor de albumhoes van *Trust*. In plaats van iedereen die bij de plaat betrokken was bij de dankbetuigingen te zetten, staken we hen allemaal in gehuurde smokings, stelden hen op achter van monogrammen voorziene muziekstandaarden, gaven hun gehuurde instrumenten om vast te houden en vroegen hun om eruit te zien alsof ze ze konden bespelen.

The Attractions waren rolvast, zoals gewoonlijk, terwijl onze gastzanger, Glenn Tilbrook, en de secretaresse van mijn manager, Cynthia, op de stoelen van de vocalisten zaten, en hun rollen met glans vervulden. Nick Lowe deed net alsof hij tenorsax speelde, terwijl opnametechnicus Roger Bechirian de blazerssectie dirigeerde. Alle andere leden van het ensemble bestonden uit onze roadies, het personeel van Demon Records en de eigenaren van de Eden Studios, waar *Trust* was afgerond.

Het was maar gekkigheid, geschoten in prachtig zwart-wit door Chalkie Davies, maar de foto straalt ook veel melancholie uit.

Toen ik mijn plek in het midden van het podium innam, verborg ik mijn ogen achter een donkere bril en knoopte ik mijn nieuwe zijden maatpak dicht.

Er was geen weg terug.

De tijd en de sloopbal hebben voor de rest gezorgd.

2

Then They Expect You to Pick a Career

Het was een idioot ongeval. Geen enkele zeventienjarige jongen zou op die manier aan zijn einde moeten komen.

Ik was opgehouden met proberen in discussie te gaan met de leraar; een vermogen waarvan de andere jongens wisten dat het ons misschien nog een halfuur aantekeningen maken over de filantropische werken van Jeremy Bentham kon besparen.

Het stijve leraartje sloot het beduimelde proefschrift van de universiteit waar hij alleen maar uit voorlas in plaats van ook echt iets uit te leggen, liet ons met getuitede, ongeduldige lippen gaan en ging lunchen.

We liepen haastig over de sjofele Georgian trappen naar beneden en stoven de stoep op voor wat minder verstikkende lucht. Mijn vriend Tony Byrne zag dat de meester de sleutel al omdraaide in zijn gedeukte autootje en riep naar hem, bedelend om een snelle lift naar het hoofdgebouw van de school, slechts driehonderd meter verwijderd van de trap van het bijgebouw.

‘Alstublieft, meneer, ik heb zulke moeie benen.’

Met zijn komische, vleierige smeekbede nam hij de aanvankelijke terughoudendheid van de man weg.

De jongen verliet de stoep met een sprintje. Hij heeft de andere auto waarschijnlijk helemaal niet zien aankomen. Geen van ons zag de botsing. We hoorden alleen een doffe dreun en draaiden ons om, waarna we Tony zich in de lucht zagen omdraaien en toen een misselijkmakend contact met het asfalt maken. Zijn hoofd stuiterde en kwam nog een tweede keer in aanraking met het asfalt. Nu lag hij helemaal stil.

Er was geen bloed. Niemand gilte. Het enige geluid was van voeten die wegrenden om hulp te gaan halen.

Binnen enkele minuten was zijn huid doorzichtig blauw geworden.

Ik kan me niet herinneren dat er iemand huilde.

Ik kan me niet herinneren dat er iemand sprak.

In de verte klonk een sirene.

Die dag liep ik om elf uur 's avonds naar huis via de Penny Bridge over de West Float van de Birkenhead Docks naar het huis van mijn oma aan de noordkant van Birkenhead. Het enige geluid was het doffe gedreun van mijn eigen voetstappen op het metalen rooster boven het zwarte water.

Ik had me gehouden aan mijn vrijdagavondafspraak om een paar nummers te zingen bij de Lamplight, een folkavond in de Remploi Social Club, die verbonden was aan een fabriek waar mensen met een handicap werkten.

Ik kan me niet herinneren wat ik die avond gezongen heb. Waarschijnlijk was ik in shock. Die nacht kon ik niet slapen. Ik bracht de angstige, slapeloze uren door met het vervloeken van zuster Philomena, want ik herinnerde me hoe ze de klas van acht- en negenjarigen was binnengekomen en ons had verteld: 'Tegen de tijd dat jullie dertig jaar zijn, zullen jullie niet meer allemaal in leven zijn.'

Het zal wel gewoon een melodramatische manier zijn geweest om ons enig gevoel voor sterfelijkheid en verantwoordelijkheid voor onze eeuwige zielen bij te brengen. Als ik er nu aan terugdenk, vermoed ik dat ze ontzettend jong en onervaren moet zijn geweest en niet de opzet had om wreed te zijn, maar alleen de bedoeling had om met de legendarische gesel van de katholieke angst te zwaaien.

Zondagavond had zuster Philomena gelijk gekregen. Onze vriend werd nooit meer wakker.

Er was een ouderwetse opbaring met open kist bij hem thuis. Ik kwam tot bij de deur van de voorkamer en kon niet verder naar binnen dan tot waar ik zijn wasachtige voorhoofd, zijn verzegelde wimpers en bijgekleurde lippen kon zien. Ik had niets toe te voegen aan de ellendige tranen van de familie en zijn ontroostbare moeder aan de rand van het graf die nog wist uit te brengen: 'Slaap zacht, god zegene je,' alsof ze haar kind naar bed bracht.

De dokter had me wat blauwe pillen gegeven. Ik weet niet of we allemaal in diezelfde chemische nevel zaten, maar zes van ons droegen hem op onze schouders de kerk uit zonder in te storten.

Een week na de begrafenis vond ik een verkreukeld opgevouwen vel papier in een notitieboekje in de zak van mijn blazer. Het was de songtekst van John Lenons 'Working Class Hero', die Tony nauwkeurig voor me had opgeschreven in een grillig handschrift met een lekkende balpen, in een poging me over te halen om het te zingen.

Ik zei dat ik vond dat ik niet in aanmerking kwam voor de titel en John Lennon trouwens ook niet.

Tony vond de regel over *'fucking peasants'* ('stomme boeren') prachtig, ik denk omdat niemand ooit eerder 'fucking' op een plaat had gezongen, en dat terwijl er mensen in Liverpool zijn die vijf keer 'fuck' in een woord van drie lettergrepen kunnen stoppen als ze je iets duidelijk willen maken.

Nog geen twee maanden later – op 28 april 1972 om precies te zijn – speelden mijn zangpartner Allan Mayes en ik in het voorprogramma van een psychedelisch folktrio dat de Natural Acoustic Band heette. Het optreden was op de Quarry Bank Grammar School, de oude school van John Lennon.

Ik dacht aan Tony en onze bijna komische debatten over de vraag of het recent uitgebrachte 'Imagine' een hele hoop onzin of het werk van een genie was, en onze discussies over de waarde en de authenticiteit van 'Working Class Hero'. Ik was een beetje verrast toen ik zag dat Quarry Bank een aardige, burgerlijke *grammar school* (vergelijkbaar met atheneum of gymnasium) was, met een mooi stukje groen eromheen. Het leek in elk geval totaal niet op ons grimmige victoriaanse monster van rode baksteen dat op het hoogste punt van Islington stond en boven het stadscentrum van Liverpool uitstak.

De leraren zullen heus hun best hebben gedaan. Het lijkt me vreselijk om waardering voor de poëzie van Gerard Manley Hopkins in onze onwillige hersens te moeten stampen. Ze onderwezen ons over het gecompliceerde metrumstelsel van het zogenaamde 'sprung rhythm' en dwongen ons om op te zeggen:

*Glory be to God for dappled things –
For skies of couple-colour as a brindled cow*

De enige 'Holy Cow' waar ik over wilde horen was die op die plaat van Lee Dorsey.

We kregen *Hard Times* van Charles Dickens te lezen, omdat ons werd verteld dat het zware bestaan waar de titel van het boek naar verwees zich vlakbij nog steeds afspeelde.

Tot mijn zestiende was ik naar een *secondary modern school* (vergelijkbaar met mavo) gegaan in Hounslow. Volgens mij waren we daar onderdeel geweest van een wonderlijk educatief experiment waarin klassieke literatuur zo ongeveer beperkt was gebleven tot één toneelstuk van Shakespeare. De rest van de leeslijst bestond uit relatief hedendaagse boeken uit de jaren vijftig en begin jaren zestig: het toneelstuk van Arnold Wesker waarin de fascisten de East End van Londen uit werden geschopt; het drama van John Osborne over een 'angry young man'; en romans uit het noorden over gedwarsboomde ambities en verlangens van

John Braine, Keith Waterhouse en Alan Sillitoe, vol dagdromers en enigszins roofdierachtige vrouwen.

De meeste van deze boeken hadden het voordeel dat er al films van waren gemaakt, met een 'A'-certificaat van de British Board of Censors. 'A' stond uiteraard voor 'Adult', maar dat had niet dezelfde betekenis als vandaag de dag. Het betekende dat je ouder dan zestien moest zijn of begeleid moest worden door een volwassene als je zo'n film wilde zien, maar als je de bioscoop in kon sluipen, kon je je opstel schrijven gebaseerd op de filmbewerking en hoefde je het boek niet in z'n geheel te lezen. Het lukte me om een vrij redelijk cijfer te krijgen voor een opstel over *A Tale of Two Cities* van Dickens, hoewel ik alleen maar een geïllustreerde stripverhaalversie van American Classics had geraadpleegd.

Evengoed werkten we ons braaf een weg door de werken van George Orwell, William Golding en Nevil Shute, allemaal boeken die tirannie, het ineensstorten van de beschaving of de aanstaande massavernietiging voorspelden.

Voor mijn eigen plezier las ik alle toneelstukken van George Bernard Shaw, omdat ik vond dat hij zo'n mooie baard had. Ik las zelfs alle Ierse literatuur die bij ons thuis op de plank stond – de poëzie van W.B. Yeats, de komedies van Oscar Wilde en nationalistische toneelstukken van O'Casey tot Behan – ook al stonden ze geen van alle op de leeslijst.

Nu, in Liverpool, werd van me verwacht dat ik een voorliefde zou ontwikkelen voor 'The Windhover', op basis van het feit dat de kleine Gerard Manley Hopkins korte tijd had lesgegeven op onze school toen het nog een gewaardeerd jezuïetencollege was, dat nu was verhuisd naar een buitenwijk met veel groen.

Gedurende de twee jaar nadat mijn moeder en ik naar Liverpool waren verhuisd, droeg mijn school de edele naam van St. Francis Xavier, wat ongelooflijk veel indruk maakte op het hoofd van mijn voormalige school in Hounslow toen ik afscheid van hem nam. Ik heb hem niet verteld dat de school eigenlijk niet meer academische pretenties had dan zijn prettige *secondary modern*, dat zich op ongeveer één minuut vliegen van de landingsbaan van Heathrow bevond.

Ik zou zeggen dat het belangrijkste verschil tussen de scholen was dat als je in de zomer de ramen opengooide in Hounslow, ongeveer de helft van de lessen werd overstemd door een VC10 die aan het landen was en als er een grote Toepolev Tu-114 uit Moskou binnenkwam, het hele gebouw stond te schudden van het lawaai van de vier motoren met dubbele propeller die voorbijbulderden.

Ik lag 's nachts altijd te luisteren naar de vliegtuigen die boven ons hoofd heen en weer vlogen. Soms leken ze zo dichtbij te zijn dat ik het idee had dat ze bij ons op het dak zouden landen. Een tijdje zou het mijn ideaal zijn geweest om de vrijheid en de middelen te hebben om naar de luchthaven van Londen te gaan en gewoon een willekeurige bestemming ergens op de wereld te kiezen.

Maar als je enig kind bent en je geen oudere broer of zus hebt die probeert je te laten stikken met een kussen of je wakker houdt met eindeloze overpeinzingen over een geliefde, heb je heel veel tijd in je eentje met je eigen fantasie. Er is altijd wel iemand of iets om van te dromen.

Ik had het meisje met wie ik wilde trouwen al gezien toen ik nog maar net veertien was. Mary was een jaar jonger. De familie Burgoyne was net aangekomen uit hun thuisstad Galway in het westen van Ierland. Op een middag zag ik haar van het balkon van een dubbeldekker stappen na een zomerse regenbui. Er lag een regenboog van olie of benzine in de regenwaterplas en die spatte over haar bruine schoen terwijl ze uitstapte. Het heeft vier jaar geduurd voordat ik de moed bij elkaar raapte om mijn jas voor haar neer te gooien en haar mee uit te vragen.

Gedurende een aantal van die jaren woonde ik meer dan driehonderd kilometer verderop. Op mijn school in Liverpool zaten niet eens meisjes om me af te leiden.

Tegen de tijd dat ik zeventien was en in de zesde klas kwam, werd ik mentor en moest ik een stom uitziende toga dragen en op de jongere jongens passen, onder wie van die vervelende handenbindertjes uit Everton, die roekeloos de trappen op en neer renden.

Waar ik in het zuiden soms bekend had gestaan als 'Mac', leek de helft van de jongens in mijn klas in Liverpool wel 'Mac' in zijn naam te hebben. Degenen die geen Ierse achternaam hadden als McEvitt, McVeigh, Kearns, Byrne of Devine hadden Griekse of Italiaanse namen. Het leek wel of er geen volledig Engelse katholieken in de stad waren.

We verschuilden ons zo vaak mogelijk in een gemeenschappelijke ruimte, waarin we korte tijd het voorrecht van een platenspeler hadden gekregen. De klas was verdeeld tussen diegenen die zich verwonderden over Pink Floyd-albums en een paar sceptischere jongens die hielden van soulmuziek.

Ik werd overgehaald om mijn gitaar mee te nemen naar school zodra ontdekt werd dat ik een beetje kon spelen. Tony Byrne had belangstelling voor fotografie, maar ik was vergeten dat hij die dag foto's had genomen tot zijn zus, Veronica, me onlangs een paar van zijn foto's stuurde. Op een ervan staat een gretig uitziende gitarist die voor een groepje jongens speelt die met schoolblazers aan en een lege uitdrukking op hun gezicht aan hun versleten bureaus hangen. Ik houd me maar voor dat dat gewoon concentratie was en geen verveling.

Gek genoeg weet ik nog wel precies wat ik aan het zingen was. Het was een nummer van Tony Joe White dat 'Groupie Girl' heette en waarvan we allemaal vonden dat het best pikant was, ook al wist ik eigenlijk niet echt wat de tekst betekende.

Nog niet.

Ik kwam uit de buitenwijken van West-Londen, waar je voor een tienerfuif alleen een exemplaar van *Motown Chartbusters Vol. 3* of de rocksteadyverzamelaar *Tighten Up Vol. 2* nodig had. Om het volledige effect te krijgen, moest je een Watneys Party Seven toevoegen – een blik bier van bijna vier liter – en een fles advocaat, om te mixen met limonade om ‘snowballs’ te maken voor de meisjes, omdat ze die ‘echt mieters’ vonden. Omdat ik hard probeerde om erbij te horen op een jongensschool in Merseyside kwam ik er nooit aan toe om te melden dat ik van ‘Working in a Coal Mine’ hield.

Gelukkig waren we al voorbij het stadium van de absurde beproevingen van kracht en moed die erbij horen als je als nieuwe leerling op een school komt. Het ergste was dat ik voortdurend werd bespot om mijn vermeende ‘Cockney’-accent. Wat mij betreft had ik het noordelijke accent van mijn ouders geërfd. Sindsdien versta ik de kunst om mijn accent aan te passen aan de situatie.

Het ging er allemaal vrij onschuldig aan toe, en een paar van ons kwamen er al gauw achter dat we de openbare, heilige grond achter het doel van de Kop in het Anfield-stadion voor thuiswedstrijden van Liverpool F.C. gemeen hadden.

De rest van de tijd zaten we met elkaar te luisteren naar de nieuwe akoestische muziek die uit Laurel Canyon, net buiten Los Angeles, kwam. Het lukte me om een paar van mijn nieuwe vrienden een ongezonde fascinatie voor de muziek van Emerson Lake & Palmer uit het hoofd te praten.

Veel van de beste muziektournees kwamen niet dichterbij de buurt dan Manchester, dat zestig kilometer verderop lag. Als je goede kaartjes wilde, moest je bij zonsopgang opstaan, spijbelen en een van de eerste treinen pakken om vooraan in de rij bij de kassa te staan. Op een van die uitjes zagen we James Taylor met Carole King bij hem in het voorprogramma, maar we moesten kiezen tussen óf het laatste nummer missen, óf onze laatste trein terug naar huis missen.

Zo nu en dan deed een tournee het Liverpool Stadium aan, een maffe boksaal waar het bloed niet altijd van de stoelen was gewassen. Ik zag er een keer hoe Loudon Wainwright III de gefascineerde aandacht van de zaal vast wist te houden met alleen een akoestische gitaar en een nummer over een overleden stinkdier, maar dat paste dan ook wonderwel bij de lucht die in de zaal hing.

In het vroege voorjaar van 1971 werd aangekondigd dat The Rolling Stones naar Liverpool zouden komen om er twee optredens op één avond te houden. Dit was een maand of zo voordat *Sticky Fingers* werd uitgebracht en vlak voordat ze op de vlucht voor de belastingdienst in ballingschap naar Frankrijk gingen, wat *Exile on Main St.* opleverde.

Op de dag dat de optredens in de voorverkoop gingen, had ik me verslapen en tegen de tijd dat ik bij het Empire Theatre aankwam, stonden de meeste leerlin-

gen van mijn school en vele anderen uit de binnenstad al om de hoek, twee of drie rijen dik in de rij voor kaartjes.

Ik wendde de onverschilligheid van een tiener voor en had in gedachten het volgende gesprek met mezelf:

‘The Rolling Stones?’

‘Ja, die hebben waarschijnlijk hun beste tijd gehad.’

En ik besloot het geld dat ik had gespaard aan een plaat te besteden.

Dat zou allemaal een goed verhaal zijn geweest als de plaat die ik had gekocht iets inspirerenders en blijvenders was geweest dan *Volunteers* van Jefferson Airplane.

In de periode nadat mijn vriend Tony was overleden was het moeilijk om weer naar school te gaan en het gewone leven op te pakken.

Het was lastig om niet te denken dat we anders dat fatale middaguur misschien hadden kunnen gebruiken om helemaal naar Whitechapel te lopen, waar we net zouden doen of we albums gingen kopen op de platenafdelingen van Rushworth’s, NEMS, of Beaver Radio.

Tony nam niet graag een rechtstreekse route door het centrum van de stad, omdat we dan misschien toevallig zijn vader tegenkwamen, die bij een stalletje werkte waar hij de *Liverpool Echo* verkocht. Ik wist dat zijn vader vervreemd was van de familie en Tony wist dat mijn ouders uit elkaar waren, maar verder dan dat lieten we ons pantser niet zakken. We praatten niet over onze gevoelens of dergelijke dingen.

In Whitechapel zouden we de winkelbedienden een paar nieuwe nummers van een elpee onder een luisterkap laten afspelen, ook al wisten ze waarschijnlijk wel dat we geen geld hadden. Ze waren coulant en ik kocht zo nu en dan afgeprijsde bladmuziek of een van de afgeprijsde singletjes uit een doos op de toonbank. Het grootste deel van die geschrapte nummers was vluchtige rommel die niet meer welkom in de hitlijsten was, maar soms stuitte je op een juweeltje.

Op een dag struinde ik door de plaatjes en vond ik een Elektra-single waarover ik had gelezen in het tijdschrift *Zigzag*, waar artikelen in stonden over Captain Beefheart en Love en andere groepen waar je nergens anders iets over kon lezen. Het tijdschrift drukte ook de nauwkeurig met de hand geschreven ‘stambomen van de rockmuziek’ van Pete Frame af, waarin werd uitgelegd hoe de leden van Zoot Money’s Big Roll Band waren veranderd in Dantalian’s Chariot, en andere absoluut essentiële informatie.

Het kwam door zo’n Frame-diagram dat ik wist dat ‘Please Let Me Love You’ van The Beefeaters eigenlijk een vroege opname was van een groep die net op het punt stond om zijn naam te veranderen in The Byrds.

Ik had The Byrds twee keer zien spelen in 1971. De eerste keer was een woest optreden bij Liverpool University waarbij de twintig minuten durende Telecastersolo van Clarence White tijdens 'Eight Miles High' bijna de pijn had verzacht van het feit dat we eerder die middag Liverpool van Arsenal hadden zien verliezen in de FA Cupfinale. De tweede keer moest ik ervoor naar de andere kant van het land reizen, naar de kathedraalstad Lincoln.

Ik was een tamelijk naïeve zestienjarige jongen die nog nooit in een weiland had geslapen, maar mijn vriend John was een paar jaar ouder en verantwoordelijk genoeg om ons daar te krijgen en weer terug, zonder dat we in de problemen kwamen. We hadden van Johns ouders strikte instructies gekregen om niets te slikken wat ons niet bekend voorkwam, en mijn oma pakte wat boterhammen voor ons in.

Lincoln zou een festival van één dag moeten zijn, maar we moesten de nacht ervoor op het terrein kamperen om zo veel mogelijk van de artiesten mee te pakken. John was padvinder geweest, dus hij wist het een en ander van hoe je een tent moest opzetten, zelfs als de regen met bakken uit de hemel kwam. Helaas wist ik niet dat je het tentdoek van de binnenkant niet moest aanraken, en daardoor brachten we de rest van de nacht rillend door, proberend om droog te worden.

Naar de maatstaven van de Britse zomers was het de volgende dag gloeiend heet en was de grond al snel droog gebakken. We wisten een goed uitzichtpunt te bereiken en aten afschuwelijke vegetarische 'nep'-ham uit blik, wat net zo goed een rantsoen cornedbeef had kunnen zijn.

Op het programma van het Lincoln Folk Festival stonden Engelse folksterren, van Sandy Denny tot Pentangle en Steeleye Span, maar de dag begon met de mondharmonica en de gitaar van Sonny Terry en Brownie McGhee.

Ik had een van de platen van Tim Hardin, dus het feit dat ik zijn naam op de poster zag was reden genoeg om er vroeg bij te zijn. Ik wist niet genoeg van de effecten van drugs om te herkennen wat zijn optreden zo breekbaar en warrig maakte, met maar een paar momenten van onvaste schoonheid.

De dag begon naar mijn smaak een beetje lang te duren met al die folkmuziek en artistiekerige hippie nummers, dus toen de 'akoestische' Byrds rond zonsopgang opkwamen, inplugden en door 'So You Want to Be a Rock 'n' Roll Star' raasden, was het precies de pit die de dag nodig had.

Een jaar eerder, bij het Bath Festival, waren The Byrds verregend en hadden ze dus een geïmproviseerde akoestische set gespeeld die goed was bevallen, vandaar dat ze op Lincoln waren geprogrammeerd. Na die elektrische knaller als openingsnummer haalden Roger McGuinn en de band hun akoestische gitaren tevoorschijn, maar het publiek merkte al gauw dat Clarence White net zo duizelingwekkend was op zijn Martin als op zijn Fender.

Zoals op de meeste festivals in die tijd, verliep er niets volgens schema.

We kwamen net op tijd bij het station van Lincoln aan om de laatste trein uit het zicht te zien verdwijnen, en maakten onze broekzakken leeg om te ontdekken dat we met z'n tweeën nauwelijks genoeg geld hadden voor een kop thee, laat staan een nacht in een bed and breakfast.

Het leek geen zin te hebben om terug te gaan naar het festivalterrein, dus rolden we onze dekentjes uit en probeerden te slapen op de nu kille stenen vloer van het stationsgebouw. Als we al enige slaap vatten, moet die aardig grillig zijn geweest.

We werden wakker zodra het licht werd, en rilden eerder van uitputting dan van de kou. Het zou nog lang duren voordat de treinen weer gingen rijden.

Opeens verscheen er een exotisch geklede figuur uit het niets, die langs de rij achterblijvers liep als een drilsergeant bij het geluid van de reveille. Hij vertelde ons dat hij uit Nigeria kwam, maar hij sprak met een theatraal Engels accent van de gegoede klasse. Hij leek medelijden te hebben met ons sjofele voorkomen en bood ons ontbijt in zijn flat aan.

Dit was precies het soort uitnodiging dat we volgens de instructies van onze ouders moesten afwijzen, maar we volgden hem een paar straten verder naar iets wat eruitzag als een aftands studentenhuis. De muren waren behangen met psychedelische posters en er hing een geur in de lucht van wierook en joints.

Onze gastheer verdween door een kralengordijn, en plotseling dreunde er harde muziek vanuit de kamer ernaast, ondanks het vroege uur. Een paar tellen later vlijde hij zich in de deuropening met een joint in zijn hand en met alleen een blauwe satijnen peignoir aan die losjes rond zijn middel was dichtgeknoopt.

‘Krijg de klere, hij heeft geen broek aan,’ zei John, en we renden naar de deur.

Er viel altijd wel een schat te vinden.

In 1971 opende Probe Records een winkeltje op het punt waar de deftige spreekkamers van de artsen van Rodney Street overgingen in de krantenkiosken en snoepwinkels van Clarence Street. De winkel verkocht platen die onmogelijk ergens anders te vinden waren. De eigenaar, Geoff Davies, was het soort muzikfan dat je voor een vreselijke aankoop behoedde met een afkeurende blik.

Virgin Records was in die tijd voornamelijk een postorderbedrijf, maar ze openden ook een soort detailhandel voor de tegencultuur op Bold Street. Het was de eerste zaak in de stad die grote kussens en hoofdtelefoons bood, zodat mensen echt de genialiteit van die eindeloze progrockalbums konden proeven. Ze installeerden zelfs een waterbed voor de klanten, maar dit duurde slechts tot een paar herrieschoppers besloten er met messen in te steken en de zaak onder water zetten.

Hoeveel muziek ook voor me betekende, het leek nog steeds geen voor de hand liggend of aanlokkelijk beroep. Ik wist dat ik niet met het knappe uiterlijk en de zelfverzekerdheid was geboren die nodig waren voor algemeen succes. Ook hield ik vast aan een soort jeugdig idealisme dat muziek uitsteeg boven zoiets laag-bij-de-gronds als commercie, maar diep vanbinnen drong het besef door dat de verleidingen die mijn vader werden geboden omdat hij in een schijnwerper stond, mijn ouders uit elkaar hadden gedreven.

Toch kan ik me niet herinneren dat ik ooit echt boos ben geweest op mijn vader omdat hij ons had verlaten, waarschijnlijk omdat mijn moeder nooit kwaad over hem sprak, en de eventuele bitterheid die ze voelde verborg tot ze er een zenuwinzinking van kreeg.

Ik geloof niet dat ze ooit is opgehouden met van hem te houden.

Tot 1972 waren mijn energie en mijn irrationele dromen gelijkelijk verdeeld geweest tussen muziek en voetbal.

Ik kan me niet herinneren dat ik na de dood van mijn vriend Tony nog geregeld naar een wedstrijd ging, en ook niet dat ik aandacht besteedde aan mijn lessen. Doorgaan met mijn schoolopleiding leek volkomen zinloos. Opeens leek alles behalve muziek een verspilling van kostbare tijd. Wat er ook voor lessen te leren waren op die school, het had niets te maken met het leven dat ik me begon voor te stellen. Ik ploeterde voort in een waas, ontleedde kikkers en kreeg Franse les van een leraar met een ongelooflijk sterk Liverpools accent, waardoor ik tot op de dag van vandaag slecht verstaanbaar ben in Franstalige landen.

De beroepskeuzeadviseur die ons bezocht adviseerde ons dat als we onze examens niet haalden, we misschien toegang kregen tot een mindere universiteit of een bescheiden *polytechnic*, en dan waren we in feite gedoemd tot een uitzichtloze kantoorbaan, omdat we al te oud waren om nog een 'ambacht' op te pakken, tenzij we bereid waren in het leger te gaan. In wervingsadvertenties voor het leger werd veel gepraat over aanmonsteren en in de leer gaan voor monteur of elektricien en zelfs de tijd hebben om te leren waterskiën. Er werd nooit melding gemaakt van het feit dat je op mensen moest schieten of dat je opgeblazen kon worden.

Dat jaar waren er voor het eerst sinds de jaren dertig meer dan een miljoen werklozen in Groot-Brittannië, en hoewel het nog veel erger zou worden gedurende de komende tien jaar, was dit genoeg om ouders angstig en leerlingen gedwee te maken. Er waren veel minder schepen op de Mersey dan toen mijn moeder een meisje was, maar er was nog steeds vrij veel handel in smokkelwaar.

Op een ochtend werden we naar de aula van de school geroepen voor een preek van de narcoticabrigade over de gevaren van pepillen en marihuanasigaretten. Als de politieagent de bedoeling had om ons angst in te boezemen voor

die verleidingen, faalde hij daar jammerlijk in met zijn inleidende gebaar. Uit een leren koffertje haalde hij iets wat eruitzag als een blokje ruw hout bedekt met transparante meubelvernis. Het was een grote staaf hasj.

‘Dit...’ Hij hield het even omhoog voor het dramatische effect totdat alle ogen op het object waren gericht dat hij boven zijn hoofd heen en weer zwaaide. ‘Is MARRY-JOO-ANNA,’ vervolgde hij, met een soort ouderwets Liverpools accent waardoor hij net als mijn opa klonk.

‘En dat ZUL je aangeboden krijgen,’ – wat erg uitnodigend klonk.

Daarna ging hij tot in detail uitleggen wat de afschrikwekkende gevolgen en straffen waren voor diegenen die erop ingingen, terwijl het blokje ‘MARRY-JOO-ANNA’ door de hele bijeenkomsthal werd doorgegeven, zodat we het een volgende keer zeker zouden herkennen.

Het is niet moeilijk om je voor te stellen dat hij het in minder onschuldige tijden misschien terug zou krijgen minus een aantal plakjes die er met een stanleymes af waren gehaald, maar die ochtend deed het de ronde langs enthousiaste handen en nieuwsgierige ogen zonder dat het een centimeter minder werd.

Ik vermoed dat mijn andere grootvader, Patrick McManus, waarschijnlijk wel een paar illegale items in zijn plunjezak had wanneer hij thuiskwam van oceaanzaken als bandlid op de grote passagiersschepen in de jaren twintig van de twintigste eeuw, maar de enige echt efficiënte smokkelaar in onze familie was mijn moeder.

Lillian Abletts scholing was zo goed als tot stilstand gekomen tijdens de oorlogsjaren, vanwege de perioden waarin ze naar het platteland werden geëvacueerd of waarin er schoolgebouwen werden gebombardeerd, of opgevorderd omdat er niet genoeg leraren waren. Toen ze veertien was ging ze op zoek naar werk. Lillian was zowel van nature als uit noodzaak onafhankelijk. Haar moeder, Ada, was al bijna niet meer in staat om te lopen, door de chronische reumatische artritis die haar binnen een paar jaar aan huis zou kluisteren, maar toch stond ze erop om haar dochter naar het arbeidsbureau te begeleiden.

Er werd een baan als verkoopassistente voorgesteld bij Rushworth & Dreaper, in die tijd een prestigieuze zaak van vier verdiepingen die piano’s, orgels en koperblaasinstrumenten verkocht, en die een mooie platenafdeling had op de begane grond die wedijverde om ruimte met een enorme hoeveelheid bladmuziek. Er waren een aantal dure zaken in Liverpool waar een vrouw met een achtergrond als die van Ada Ablett niet geacht werd binnen te lopen. Een daarvan was het Adelphi Hotel, in die tijd net zo schitterend als een luxe lijnschip van Cunard. Rushworth’s was er ook een.

Lillian was echter onbeschaamd en voordat ze van het sollicitatiegesprek terugkwam en zich weer bij haar moeder voegde, gingen er vijftien minuten voor-

bij, waarin ze de manager er voldoende van overtuigde om haar aan te nemen en haar door een hogere verkoopassistent te laten opleiden in het mysterie van platencatalogi, voor een salaris van tien shilling per week. Lillians vertrouwen in haar eigen opvattingen over muziek maakte haar waardevol voor het oudere personeel, dat weinig of niets af wist van dansbandmuziek of jazz. In ruil daarvoor kreeg mijn moeder een basisopleiding in de catalogi van klassieke muziek en opera. Onderdeel van die opleiding was dat ze als onbetaalde zaalwachter bij de Philharmonic Hall ging werken. Uiteindelijk was ze in staat om de belangrijkste werken van het repertoire te herkennen en aan te bevelen.

In die tijd werden de afzonderlijke delen van symfonieën en concerten opgesplitst over de vier minuten durende zijden van 78-toerenplaten, en daarom werd van de verkoopassistenten verwacht dat ze de kwetsbare platen konden hanteren en ze voor potentiële klanten konden afdraaien in een geluiddicht luisterhokje. Geen van de jonge vrouwen die bij de winkel werkten, wilden zich in deze afgesloten ruimte bevinden met één specifieke beroemde dirigent, die zijn gastoptredens bij de Royal Liverpool Philharmonic gebruikte als prelude tot versierpogingen van het verkooppersoneel.

Na drie jaar bij Rushworth's nam Lillian een baan bij een rivaliserende winkel in Parker Street, een zijstraat van Clayton Square. Ik herinner me dat toen ik een jongetje was, het plein vol stond met bloemenstalletjes, en een taxistandplaats en de Jacey-bioscoop bevatte, waar een doorlopend programma van tekenfilms werd vertoond.

Het was een perfecte plek.

Later werd de Jacey een filmhuis waar titels als *Street of Shame* en *The Subject Is Sex* werden vertoond, voordat het weer veranderde in een bioscoop met films voor boven de achttien, en uiteindelijk in de Shrine of the Most Blessed Sacrament-kerk.

Aan het eind van de jaren veertig zag het er allemaal een beetje anders uit. De winkel waarin Lillian nu werkte, heette Bennett's, een kleinere zaak die muzikanten aantrok die pauze hadden van hun thé dansants bij Reece's, een chic restaurant annex bakkerij met een danszaal op de eerste verdieping. Het hoeft geen betoog dat die muzikanten nooit iets kochten, en alleen wilden dat mijn moeder platen voor hen afspeelde, dus joeg Sol Bennett om de zoveel tijd die nietsnuten de winkel uit. Uiteindelijk deed echter wel het gerucht de ronde dat Lillian 'het meisje bij Bennett's was dat van jazz af wist' en zo hebben mijn ouders elkaar ontmoet: aan weerszijden van de toonbank van een platenwinkel.

Mijn vader was net terug van zijn dienstplicht in Egypte bij de Royal Air Force, en was begonnen trompet te spelen in de clubs van Merseyside. Ross McManus and His Quintette werden soms geafficheerd als 'Rechtstreeks afkomstig

van hun optredens in Parijs en Londen,' terwijl ze alleen de Mersey maar hoefden over te steken vanaf de British Legion Hall aan Park Road East, Birkenhead, om de duizelingwekkende hoogten te bereiken van het spelen in een kelder in Liverpool.

Ross nam vaak plaats op de trap onder het kantoor van Mr. Bennett, met gele sokken en een tweedehands Amerikaans sportjack aan. Hij en zijn vrienden wilden allemaal Amerikaan zijn. Ze begonnen zelfs honkbal te spelen in Birkenhead Park, in een team dat de Bidston Indians heette, en begonnen rond te lopen met zonnebrillen met metalen monturen, en in oude vliegjacks van de Amerikaanse luchtmacht met een tekening van een indiaan op de rug.

Een van de leden van de groep veranderde zijn naam in het meer Amerikaans klinkende 'Zeke', dus denk ik dat 'Ronald McManus' er nog niet zo slecht van afkwam toen hij besloot met zijn derde voornaam 'Ross' door het leven te gaan.

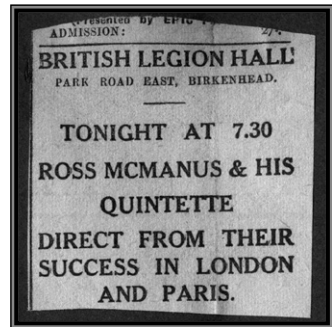
Hij dreunde zijn plannen voor de toekomst op tot mijn moeder geen nieuwe plaatjes meer had om te draaien of tot dat Mr. Bennett hem uit de winkel liet gooien. Uiteindelijk haalde hij Lillian over om te komen zingen bij oefensessies van de band, omdat zijn vocalist er nooit op tijd kon zijn vanwege haar baan in Littlewood Pools waar ze overdag werkte.

Lillian kende alle nummers, ook al was ze nooit zelfverzekerd genoeg om in het openbaar te zingen.

Ross werd de leider van de Bop City All-Stars en organiseerde avonden waarop hij 'Rocking with Ross' aanbood aan elke club die hen maar wilde hebben. Ross en Lillian leidden hun eigen muziekavonden in de meest vreemdsoortige zalen. Mijn moeder haalde dan een bescheiden entree op waar de kosten van de band nauwelijks van betaald

konden worden, terwijl de klanten vaak hun eigen alcohol naar binnen moesten smokkelen als de zaal geen drankvergunning had.

Niet iedereen was even gelukkig met wat ze speelden. Een trompetspeler uit de Merseysippi Jazz Band – een populaire traditionele jazzgroep – gaf Ross een dreun omdat hij hem op een uitdagende manier probeerde over te halen om zijn mondstuk aan hem uit te lenen zodat hij deze maffe nieuwe muziek kon spelen.

Lillian had er al evenveel moeite mee om Mr. Bennett over te halen obscure items op voorraad te houden, met dien verstande dat er maar een beperkte, be-rooide groep potentiële kopers was. Een van haar klanten was absoluut vastbesloten de revolutionaire nieuwe opnames van Lennie Tristano en Lee Konitz te horen, platen die in Engeland nog niet waren uitgebracht. Zo'n plaat rechtstreeks uit Amerika bestellen was onbetaalbaar, vanwege de invoerbelasting die erop werd geheven. Dus nam Lillian het heft in eigen handen.

Ze stond op goede voet met een jongeman die Norman Milne heette, die part-time zong in de clubs in de stad. Hij werkte als koopvaardijmatroos totdat hij zijn brood in de muziek kon verdienen, dus toen ze hoorde dat hij naar New York zou varen, gaf mijn moeder hem vijf pond uit eigen zak en de gegevens van de Tristano/Konitz-platen.

Norman moet ze in zijn koffer hebben meegenomen naar Liverpool. 'Norman' klinkt dan ook niet als de naam van iemand die verantwoordelijk is voor het loodsen van belaste items langs douanebeambten.

Door mijn moeders vindingrijkheid en haar varende maatje werden haar klanten bevoorrad met zeldzame, niet leverbare muziek en Norman, de zingende koopvaardijmatroos, won vervolgens, tijdens een van de overtochten voor zijn werk naar New York, een zangconcours bij Radio City Music Hall, en daardoor gesterkt begon hij aan een voltijdscarrière in de showbusiness. Hij veranderde zijn naam in Michael Holliday en werd een populaire muzikant in de toegankelijke stijl van Bing Crosby. Hij had hits in het Verenigd Koninkrijk met 'The Yellow Rose of Texas' en 'Sixteen Tons' en zong later de herkenningmelodie van Gerry Andersons poppentelevisieserie, *Four Feather Falls* (in Nederland uitgebracht onder de naam *Vier Veren Waterval*).

In 1958 had hij zijn eerste nummer 1-hit met 'The Story of My Life', een nummer van Burt Bacharach en Hal David.

Op een ochtend in 1963 zaten mijn moeder en ik te luisteren naar Jack de Manio op de BBC Home Service, de voorloper van het huidige BBC 4, toen het overlijden van Michael Holliday werd aangekondigd. Mijn moeders adem stakte even en misschien onderdrukte ze zelfs wat tranen.

Mijn vader woonde toen nog bij ons. Hij was aan het uitslapen van wat hij ook had uitgespookt nadat hij de avond ervoor uit zijn werk was gekomen. Toen het tijd werd om hem wakker te maken, vertelde ik hem achteloos het nieuws, omdat ik totaal niet begreep wat voor gecodeerde implicaties het bericht bevatte.

De BBC zei dat de zanger leed aan 'plankenkoorts' en een 'zenuwinzinking' had gehad. Ik had geen idee wat die woorden betekenden, alleen maar dat mijn ouders van streek waren door het nieuws. Pas toen ik veel ouder was, werd ik me bewust van de geheimen die een man soms gedwongen was te bewaren in die tijd.

Veertig jaar later nodigde ik Lee Konitz uit om naar een studio in New York te komen om te spelen op een album van teruggevonden vergeten liefdesliedjes dat *North* heet. Hij voegde een prachtige altsaxofoonsolo toe aan het coda van mijn nummer 'Someone Took the Words Away'.

Aan het eind van de sessie vertelde ik Lee dat mijn moeder zijn platen naar Engeland had gesmokkeld en vroeg ik of hij de bladmuziek van het nummer voor haar wilde signeren en aan haar opdragen. Met karakteristieke beknoptheid schreef hij:

Lillian, dank je wel, Lee Konitz.

